

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Jordbruksverket

Yttrande över förslag till ändrade föreskrifter om kvalitetskontroll av frukter och grönsaker

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och Innehållet i förslaget

Jordbruksverket anger att de svenska reglerna om kvalitetskontroll av bananer respektive frukt och grönt behöver ses över till följd av att nya EU-förordningar på området beslutades hösten 2023. De nya EU-förordningar slår samman äldre EU-rättsakter om kvalitetskontroll av bananer respektive frukt och grönt. Jordbruksverket anger att översynen av de svenska föreskrifterna dels till att göra motsvarande sammanslagning av befintliga föreskrifter om kvalitetskontroll av bananer respektive frukt och grönt, dels till att se till att de svenska föreskrifterna är uppdaterade relativt EU-bestämmelserna.

Jordbruksverket anger att förslaget innebär att tillämpningsområdet för föreskriften utökas till att omfatta några ytterligare produktkategorier i kvalitetskontrollen, i huvudsak torkade frukter och nötter. Vidare innebär förslaget att begreppen gränskontrollstation och marknadskontroll definieras, samt att ett tillägg görs om att en aktör som är föremål för marknadskontroll, utöver att tillhandahålla dokumentation som är nödvändig för kontrollen, ska se till att produkterna i sin helhet är tillgängliga för kontroll, tillhandahålla personal som kan vara behjälplig och tillhandahålla de lokaler som Jordbruksverket anser vara nödvändiga för att genomföra kontrollen. Vidare anger Jordbruksverket att man har övervägt om även de produkter som endast omfattas av krav på ursprungsmärkning ska föranmälas vid import, men att man landat i bedömningen att produkterna ska undantas från kravet på föranmälan. Jordbruksverket anger som skäl till detta att det enligt artikel 5 i förordning (EU) 2023/2430 framgår att kontrollernas omfattning ska bestämmas utifrån en riskanalys och att medlemsstaterna i undantagsfall, baserat på riskanalysen, kan välja att inte göra några selektiva kontroller alls vad gäller produkter som omfattas av den allmänna handelsnormen.

Konsekvenser för företag

Jordbruksverket anger att de företag som handlar med produkter inom färsk frukt och grönt som hittills varit reglerade berörs inte av några nya krav, utan att de uppdaterade föreskrifterna överensstämmer med rådande villkor för kvalitetskontrollen. Jordbruksverket anger att det rör sig om ca 340 företag som verkar som grossister eller importörer, eller både och. Vad gäller andelen företag som berörs av det utökade tillämpningsområdet så anger Jordbruksverket att de företag som hanterar dessa produkter kan delvis vara andra än de företag som handlar med produkter inom färsk frukt och grönt som hittills varit reglerade. Jordbruksverket bedömer att ca 100 företag tillkommer men att man inte har kännedom om

dessa företags storlek. Jordbruksverket anger att man kommer att samla data kring detta i och med att kontrollerna påbörjas.

Jordbruksverket anger att de företag som hanterar de hittills reglerade produkterna inte behöver genomföra några förändringar i sin verksamhet. Vad gäller de företag som tillkommer i och med det utvidgade tillämpningsområdet och som handlar enbart med de nya produkterna kan kraven vid marknads kontroll komma att kräva en anpassning så att de kan lämna den hjälp som behövs vid kontrolltillfällena. Jordbruksverket uppskattar kostnaden för företagen för att vara behjälpliga vid marknads kontrollen till 334 000 kr för företag som hanterar de hittills reglerade produkterna. För de företag som handlar enbart med de nya produkterna beräknar Jordbruksverket att kostnaderna uppgår till 100 000 kr. Jordbruksverket beskriver detta vidare i en särskild kostnadsuppskattning som har bifogats till konsekvensutredningen.

Vad gäller påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bedömer Jordbruksverket att en högre regelefterlevnad leder till sundare konkurrens. Jordbruksverket anger att alla företagen omfattas av samma obligatoriska regelverk, och kontrollerna sker på lika villkor. Jordbruksverket anger att kontrollfrekvensen har anpassats efter företagets storlek och att den framför allt baseras på omsättningen, då de allra minsta företagen betalar en avgift som ger 0,3 kontroller per år medan avgiften för de största ger 10 kontroller per år. Vidare anger Jordbruksverket att kontrollfrekvensen kan anpassas efter hur god företagets efterlevnad av EU:s handelsnorm är. En reduktion förutsätter att minst de två senaste årens kontroller hos aktören visat på god efterlevnad. En höjning förutsätter att två på varandra följande kontroller uppvisar brister som föranleder behov av uppföljning av Jordbruksverket.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att beskrivningarna av problemet och syftet med förslaget, alternativa lösningar, effekter av om ingen reglering kommer till stånd, tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är tydliga och därmed godtagbara.

Regelrådet uppfattar att förslaget sammantaget uppskattas innebära relativt begränsade effekter för berörda företags kostnader. Det ändrade tillämpningsområdet innebär samtidigt att berörda företag påverkas av en tillkommande kostnad, samt behov av ändringar i verksamheten, som för särskilt små företag kan vara kännbar. Regelrådet uppfattar vidare att effekten av kontrollen kan variera över tid beroende på riskanalys och kontrollresultat. Jordbruksverkets beskrivning av kostnaderna är tydlig. Samtidigt saknas information om berörda företags storlek och det är oklart hur man kommer fram till att ungefär 100 företag berörs, vilket är information som är av vikt även för kostnadsuppskattningen. Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag hade kunnat kompletteras med information om hur man kommer fram till detta. Vidare konstaterar Regelrådet att det är otydligt vilka uppgifter i bilagan, med redogörelsen av förslagets kostnader, som korresponderar med den uppskattade kostnad (100 000 kr) som framgår i konsekvensutredningen. Vidare uppskattar Jordbruksverket i bilagan att förslaget leder till minskade administrativa kostnader om 300 000 kr. Det är för Regelrådet otydligt hur man kommer fram till denna siffra. Regelrådet finner därför att det hade varit önskvärt med förtydliganden i denna del.

Vidare saknas en beskrivning av påverkan på berörda företags intäkter. Regelrådet finner i detta fall inget som uppenbart talar för att det skulle uppstå en sådan påverkan, men finner likväl att det hade varit önskvärt med information om varför en beskrivning av påverkan på intäkter saknas. Regelrådet finner därför beskrivningen av påverkan på berörda företags

kostnader och intäkter, samt berörda företag, godtagbara trots önskvärda förtydliganden. Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag beskrivs på ett tydligt och godtagbart vis.

Vad gäller beskrivningen av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter så anger Jordbruksverket att det inte finns några alternativ till att uppdatera föreskrifterna och tillämpa dem. Regelrådet konstaterar samtidigt att Jordbruksverket föreslår vissa undantag, som i sig är ett exempel på åtgärder som kan begränsa förslagets effekter. Regelrådet finner därför denna delaspekt godtagbar trots önskvärda förtydliganden, då Jordbruksverket med fördel hade kunnat komplettera beskrivningen utifrån de undantag som föreslås. Vad gäller hur och när förslagets konsekvenser kan utvärderas så är beskrivningen i denna del otydlig och Regelrådet finner den därmed bristfällig. Det hade här varit nödvändigt med kompletterande information om det exempelvis finns någon bestämmelse om utvärdering i EU-förordningen eller om man avser att utvärdera på nationell nivå, och i så fall när. Likaså saknas en beskrivning av särskilda hänsyn till små företag, vilket är en brist. Eftersom det saknas information om berörda företags storlek så är det svårt att bilda sig en uppfattning om vilka effekter förslaget kan väntas innebära för små företag.

Vidare konstaterar Regelrådet att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är tydlig och därmed godtagbar. Vad gäller beskrivningen av skälen till att förslaget går utöver direktivets miniminivå så konstaterar Regelrådet att det i detta fall rör sig om en förordning, vilket också är Jordbruksverkets argument till att en beskrivning inte är aktuell. Regelrådet vill här dock upplysa om att Regelrådet i sin tolkning av den nya förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar valt att inte enbart begränsa sig till direktiv, utan även till annan EU-rätt då det ofta finns möjligheter till nationell flexibilitet inom ramen för annan lagstiftning än enbart EU-direktiv. Ett exempel är i just detta fall där Jordbruksverket också anger att det finns flexibilitet till undantag på nationell nivå, som man också föreslår att tillämpa. Regelrådet finner således beskrivningen godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Sammantaget finner Regelrådet att förslagets effekter beskrivs tillräckligt väl, särskilt i förhållande till dess omfattning. Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Regelrådet önskar vidare belysa att förslaget remitterades till Regelrådet i ett sent skede i remissrundan varför Regelrådets möjlighet att granska konsekvensutredningen har varit begränsad.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 27 november 2024.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Erik Palm

Föredragande